Seat No.	

M.Phil/Ph.D. Entrance Examination, September - 2022
EDUCATION (For M.Ed. Students Only)
Sub. Code : 58745

Day and Date : Saturday, 24-09-2022 **Total Marks : 100**

Time : 4.00 p.m. to 6.00 p.m.

Instructions :
1) **All questions are compulsory.**
2) **Each question carries 2 marks.**
3) **Answers should be marked in the given OMR answer sheet by darkening the appropriate option.**
4) **Use black ball point pen only for making the circle. Do not make any stray mark on the OMR Answer Sheet.**
5) **Follow the instructions given on OMR Sheet.**
6) **Rough work shall be done on the sheet provided at the end of question paper.**
7) **Only non -programmable calculators are allowed.**

Fill in the blank by selecting appropriate alternative given below:
योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

1) The _______ research aims at finding a solution for an immediate problem facing a society or an industrial organization.
A) Basic B) Action
C) Applied D) Evaluation
.... संशोधनाचा उद्देश समाज किंवा औद्योगिक संस्थेला भेडसावणाऱ्या तात्काळ समस्येवर उपाय शोधणे हा आहे.
A) **मुलभूत** B) **कृती**
C) **उपयोजित** D) **मूल्यमापन**

2) In research process the first and the foremost step happens to be that of selecting a research ________.
A) Review B) Problem
C) Hypothesis D) Sampling
संशोधन प्रक्रियेत पहिली आणि सर्वात महत्त्वाची पायरी म्हणजे संशोधन .... निवडणे.
A) **पुनरावलोकन** B) **समस्या**
C) **परिकल्पना** D) **नमुना**

3) In order to pursue the research ______ is required in priority.
   A) Developing research design
   B) Formulating research question
   C) Deciding about the data analysis procedure
   D) Formulating research hypothesis

   संशोधनाचा पाठपुरावा करण्यासाठी .... हे प्राधान्याने आवश्यक आहे.
   A) संशोधन आराखडा विकसित करणे
   B) संशोधन प्रश्न तयार करणे
   C) माहिती विश्लेषण प्रक्रियेबद्दल निर्णय घेणे
   D) संशोधन परिकल्पना तयार करणे

4) The statement _______ is true in the context of the testing of hypotheses.
   A) It is only alternative hypotheses that can be tested.
   B) It is the only null hypotheses that can be tested.
   C) Both the alternative and the null hypotheses can be tested.
   D) Both the alternative and null hypotheses cannot be tested.

   परिकल्पना चाचणीच्या संदर्भात .... विधान सत्य आहे.
   A) केवळ पर्यायी परिकल्पना तपासले जाऊ शकते.
   B) हे एकमेव शून्य परिकल्पना आहे ज्याची चाचणी केली जाऊ शकते.
   C) पर्यायी आणि शून्य परिकल्पना दोन्ही तपासल्या जाऊ शकतात.
   D) पर्यायी आणि शून्य परिकल्पना चाचणी तपासली जाऊ शकत नाही.

5) A picture of way of life of some identifiable group of people means _______ study.
   A) Ethnography
   B) Case study
   C) Cultural study
   D) Naturalistic theory

   निवडलेल्या गटातील लोकांची जगण्याची शैलीचे चित्रण म्हणजे .... अभ्यास होय.
   A) मानवजातीय
   B) जीवनवृतांत
   C) सांस्कृतिक अभ्यास
   D) प्रकृतीवादी उपागम

6) A research problem is feasible only when ________.
   A) It has utility and relevance .
   B) It is new and adds something to the knowledge.
   C) It is researchable.
   D) All of the above.

   संशोधन समस्या तेव्हाच शक्य आहे जेव्हा ....
   A) त्याची उपयुक्तता आणि प्रासंगिकता आहे.
   B) हे नवीन आहे आणि ज्ञानात काहीतरी भर घालते.
   C) ते संशोधन करण्यायोग्य आहे.
   D) वरील सर्व.

7) Inductive thinking involves _______.
   A) From general to specific
   B) From specific to general
   C) From general to general
   D) From specific to specific

   उद्गामी विचार प्रक्रीयेमध्ये .... चा समावेश होतो.
   A) सामान्याकडून विशेषाकडे
   B) विशेषाकडून सामान्याकडे
   C) सामान्याकडून सामान्याकडे
   D) विशेषाकडून विशेषाकडे

8) The primary source of historical data is ________.

A) Documents
B) History textbooks
C) Encyclopedias
D) Writer

ऐतिहासिक माहितीचा प्राथमिक स्रोत .... आहे.

A) कागदपत्रे
B) इतिहासाची पाठ्यपुस्तके
C) विश्वकोश
D) लेखक

9) A hypothesis is ________.

A) Tentative statement whose validity is still to be tested
B) Supposition which is based on the post experiences
C) Statement of fact
D) All of the above

परिकल्पना ही .... आहे.

A) तात्पुरते विधान ज्याची वैधता चाचणी करणे बाकी आहे
B) परिकल्पना ही प्रयोग पश्चात अनुभवांवर आधारित आहे
C) वस्तुस्थितीचे विधान
D) वरील सर्व

10) The method of Randomization involves _________.

A) Lottery
B) Coin method
C) Tippit's table of random digits
D) All of the above

यादृच्छिकीकरणाच्या पद्धतीमध्ये .... समाविष्ट आहे.

A) लॉटरी
B) नाणे पद्धत
C) यादृच्छिक अंकांची टिपिटची सारणी
D) वरील सर्व

11) The _______ is a non-probability sampling method.

A) simple random sampling
B) systematic sampling
C) quota sampling
D) cluster sampling

.... एक अ.संभाव्यता नमुना पद्धत आहे.

A) साधे सादृच्छिक नमुना
B) पद्धतशीर नमुना
C) कोटा नमुना
D) क्लस्टर नमुना

12) Action research is type of ________ research.

A) Applied
B) Quality
C) Working
D) Survey

कृती संशोधन हा संशोधनाचा .... प्रकार आहे.

A) उपयोजित
B) गुणवत्ता
C) कार्यरत
D) सर्वेक्षण

13) The mixed method research often gives equal priority to _______.
- A) Qualitative data
- B) Quantitative data
- C) Both qualitative and quantitative data
- D) None of the above

मिश्र पद्धतीचे संशोधन अनेकदा .... समान प्राधान्य देते.
- A) गुणात्मक माहिती
- B) संख्यात्मक माहिती
- C) गुणात्मक आणि संख्यात्मक दोन्ही माहिती
- D) वरील पैकी काही नाही

14) Chi-square test as a Non-parametric is based on _________.
- A) Mean
- B) Standard Deviation
- C) Percentile
- D) Frequencies

काय–स्क्वेअर चाचणी जर अपरिमितीय असेल तर ती .... वर आधारलेली असते.
- A) मध्यमान
- B) प्रमाण विचलन
- C) शततमक
- D) वारंवारिता

15) If significant of differences among the more than two sample means at the same time is to be measured then _______ technique is used.
- A) ANOVA
- B) Z test
- C) T test
- D) Sign test

दोन पेक्षा अधिक नमुन्याच्या मध्यमानातील सार्थ फरकांचे एकाच वेळी मापन करावयाचे असल्यास .... तंत्र वापरतात.
- A) ANOVA
- B) Z test
- C) T test
- D) Sign test

16) If number of Columns are 3 and Rows are 2 then Degrees of freedom in case Chi-square test will be ________.
- A) 6
- B) 3
- C) 1
- D) 2

जर 3 स्तंभ असतील व 2 रांगा असतील तर काय–स्क्वेअर चाचणीनुसार मापन केले असता स्वाधीनता मात्रा .... असेल.
- A) 6
- B) 3
- C) 1
- D) 2

17) Measure of Central tendency is affected by Extreme scores in series _______.
- A) Mean
- B) Median
- C) Mode
- D) Range

.... हे केंद्रीय प्रवृत्तीचे मापनामध्ये श्रेणीतील अत्यंत टोकाकडील प्राप्तांकाचा परिणाम होतो.
- A) मध्यमान
- B) मध्यक
- C) बहुलक
- D) विस्तार

18) In the formula of Regression the basic relationship between X and Y is given by ______ formula.

A) Y = a + bX | B) X = a + bY
C) Y = b + aX | D) X = b + aY

रिग्रेशन सूत्रामध्ये X आणि Y यांच्यामधील संबंध .... सूत्राने दर्शवितात.

A) Y = a + bX | B) X = a + bY
C) Y = b + aX | D) X = b + aY

19) Which of the following is a measure of Central tendency?

A) Percentile | B) Quartile
C) Standard Deviation | D) Mode

खालीलपैकी कोणते केंद्रीय प्रवृत्तीचे मापन आहे?

A) **टक्केवारी** | B) **चतुर्थांश**
C) **प्रमाण विचलन** | D) **बहुलक**

20) What is the Median of the following series of numbers
15, 22, 16, 14, 13, 20

A) 14 | B) 15
C) 15.5 | D) 13

खालील दिलेल्या प्राप्तांकांचे मध्यगा किती?

15, 22, 16, 14, 13, 20

A) 14 | B) 15
C) 15.5 | D) 13

21) Median is _________ percentile.

A) 25th | B) 50th
C) 75th | D) 15th

मध्यांक .... शततमक असतो.

A) 25th | B) 50th
C) 75th | D) 15th

22) If Ramesh has 80 score out of hundred in maths and Suresh has 30 score which is last one in class percentile rank of Suresh will be ________.

A) 0 | B) 35
C) 30 | D) 20

रमेशला गणितामध्ये शंभर पैकी 80 गुण मिळासे तर सुरेशला 30 गुण मिळाले व तो वर्गात शेवटी आहे तर सुरेशचा शततमक क्रम .... येईल.

A) 0 | B) 35
C) 30 | D) 20

23) Graphical representation is way of analysing _______ data.
A) Qualitative data B) Quantitative data
C) Both (A) and (B) D) None of the (A) and (B)
आलेखाद्वारे सादरीकरणासाठी .... माहितीचे पृथक्करण केले जाते.
A) गुणात्मक B) संख्यात्मक
C) (A) व (B) दोन्ही D) (A) व (B) दोन्ही नाही

24) In a graphical representation of the data vertical axis is denoted by the letter ______ in the graph.
A) X B) Y
C) XY D) O
माहितीवरून आलेखाचे सादरीकरण करताना आलेखावरील उभी रेषा .... या अक्षराने दर्शवली जाते.
A) X B) Y
C) XY D) O

25) In hundred times experiments if 95 experiments are correct the level of significance measured will be ___________.
A) 0.01 B) 0.05
C) 0.5 D) 0.95
शंभर वेळा केलेल्या प्रयोगामध्ये जर 95 वेळा प्रयोग बरोबर असेल तर त्यासाठी .... सार्थकता स्तर मापन केला जातो.
A) 0.01 B) 0.05
C) 0.5 D) 0.95

26) Humanist, experimental and biological are the forms of __________.
A) Idealism B) Naturalism
C) Pragmatism D) Existentialism
मानवतावादी, प्रायोगिक आणि जैविक हे .... चे स्वरूप आहेत.
A) आदर्शवाद B) निसर्गवाद
C) व्यावहारिकवाद D) अस्तित्ववाद

27) In Upnisads, _________ deals with clarification of higher and lower knowledge.
A) Chandougya Upanishad B) Brihadaryanka Upanishad
C) Mundaaka Upanishad D) None of these
उपनिषदांमध्ये, ... उच्च आणि निम्न ज्ञानाच्या स्पष्टीकरणाशी संबंधित आहे.
A) चांदौग्य उपनिषद B) बृहदर्यंक उपनिषद
C) मुंडक उपनिषद D) यापैकी काही नाही

28) According to Buddhist philosophy of life to get Nirvana the one of the principle Samayak Drishti means __________.

A) Right faith
B) Right resolve
C) Right speech
D) Right saving

बौद्ध जीवनाच्या तत्त्वज्ञानानुसार निर्वाण मिळवणे हे तत्त्व सम्यक दृष्टी म्हणजे ....

A) योग्य विश्वास
B) योग्य संकल्प
C) योग्य भाषण
D) योग्य बचत

29) The education was free from communal narrowness, no favouritism on the basis of caste and creed is the salient feature of ____________.

A) Vedic Education System
B) Buddhist Education System
C) Islamic Education System
D) None of the above

शिक्षण हे जातीय संकुचिततेपासून मुक्त वा जातिधर्माच्या आधारावर पक्षपात न करणारे हे प्रमुख वैशिष्ट .... चे आहे.

A) वैदिक शिक्षण प्रणाली
B) बौद्ध शिक्षण प्रणाली
C) इस्लामिक शिक्षण प्रणाली
D) वरीलपैकी काहीही नाही

30) According to Vedas knowledge can be acquired through _______ methods.

A) Pratyaksha (Intuition)
B) Anumana (Inference)
C) Avabodh (Perception)
D) Both (A) and (B)

वेदांनुसार ज्ञान पद्धतींनी मिळवता येते ....

A) प्रत्यक्ष
B) अनुमान
C) अवबोध
D) (A) आणि (B) दोन्ही

31) Which of the following is not included in the learning environment?

A) Physical environment
B) Instructional time
C) Discipline
D) Food

अध्ययन वातावरणामध्ये खालीलपैकी कशाचा समावेश होत नाही?

A) भौतिक वातावरण
B) अनुदेशन वेळ
C) शिस्त
D) अन्न

32) Which of the following is not important for the development of child?

A) Physical and Moral of the child
B) Social and Economical status of the family
C) Education and social status of parents
D) Social, Economical and Intellectual environment of the child

खालीलपैकी बालकाच्या विकासामध्ये कोणता घटक महत्वाचा असतो?

A) बालकाचे भौतिक व नैतिक वातावरण
B) कुटुंबाची सामाजिक व आर्थिक स्थिती
C) आई वडिलांचे शिक्षण व सामाजिक स्तर
D) बालकाचे सामाजिक, आर्थिक आणि बौद्धिक वातावरण

33) A student was solving mathematical problem and got puzzled after devoting some time in thinking about the solution he suddenly got a clue and solved the problem. It is learning through ___________.

A) Operant conditioning B) Classical conditioning
C) Insight D) Hierarchical approach

एका विद्यार्थ्याला गणित सोडवताना समस्या आली पण काही वेळानंतर अचानक क्ल्यू मिळाला व गणित सुटते या प्रकारच्या अध्ययनास .... म्हणतात.

A) साधक अभिसंधान B) अभिजात अभिसंधान
C) मर्मदृष्टी D) श्रेणीबद्ध उपागम

34) Howard Gardner did not mention ______ this type of intelligence.

A) Linguistic intelligence B) Abstract thinking intelligence
C) Musical intelligence D) Naturalistic intelligence

हावर्ड गार्डनर यांनी खालीलपैकी .... हा बुद्धीमत्तेचा प्रकार सांगितला नाही.

A) भाषिक बुद्धिमत्ता B) अमूर्त चिंतनपर बुद्धिमत्ता
C) संगीतविषयक बुद्धिमत्ता D) निसर्गविषयक बुद्धिमत्ता

35) _____________ is not an approach for learning.

A) Knowledge centeredness B) Learner centeredness
C) Environment centeredness D) Teaching centeredness

.... हा अध्ययन उपागम नाही.

A) ज्ञान केंद्रित B) अध्ययनार्थी केंद्रित
C) वातावरण केंद्रित D) अध्यापन केंद्रित

36) Which of the following said - "Education is the preparation of the present and future?"

A) Kothari Commission
B) Ramamurti Commission
C) National Policy on Education, 1986
D) Secondary Education Commission

''वर्तमान आणि भविष्याची तयारी म्हणजे शिक्षण होय'' असे खालीलपैकी कोणी म्हटले?

A) कोठारी आयोग B) राममूर्ती आयोग
C) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, 1986 D) माध्यमिक शिक्षण आयोग

37) Scope of Teacher education is/are -

A) Improvement in teaching of student-teachers
B) Training of the teacher
C) Orientation of the in-service teachers
D) All of the above

शिक्षक शिक्षणाची व्याप्ती .... आहे.

A) विद्यार्थी-शिक्षकांच्या अध्यापनात सुधारणा B) शिक्षकांचे प्रशिक्षण
C) सेवांतर्गत शिक्षकांचे उद्बोधन D) वरील सर्व

38) _________ is not a predetermined criterion of teacher evaluation.

A) Experience of teacher
B) Training of teacher
C) Teaching style of teacher
D) Personal attributes of teacher

.... हा शिक्षक मूल्यमापनाचा पूर्वनिर्धारित निकष नाही.

A) शिक्षकाचा अनुभव
B) शिक्षकाचे प्रशिक्षण
C) शिक्षकाची अध्यापन शैली
D) शिक्षकाच्या वैयक्तिक गुणधर्म

39) What is the main function of S.C.E.R.T.?

A) Designing the course of four years integrated teacher education program
B) Preparation of a code of professional ethics for teachers
C) Accreditation of teacher education institutions
D) Development of curriculum, textbooks, training, research and innovation

एस. सी. ई. आर. टी. चे प्रमुख कार्य कोणते आहे?

A) चार वर्षीय एकात्मिक शिक्षक शिक्षण अभ्यासक्रमाच्या आराखडा तयार करणे
B) शिक्षकांसाठी व्यावसायिक आचार संहिता तयार करणे
C) शिक्षक शिक्षण संस्थाना मान्यता देणे
D) अभ्यासक्रम, पाठ्यपुस्तक, प्रशिक्षण, संशोधन आणि नवीन उपक्रम विकसित करणे

40) Which of the following statement expresses the meaning of professionalism in education?

A) To be responsive to the students
B) Participation in training program
C) Work for salary
D) Adherence to the code of professional conduct

खालीलपैकी कोणते विधान शिक्षणामध्ये व्यावसायिकतेचा अर्थ व्यक्त करते?

A) विद्यार्थ्यांशी जबाबदार राहणे
B) प्रशिक्षण कार्यक्रमामध्ये सहभाग
C) वेतनासाठी काम
D) व्यावसायिक आचारसंहितेचे पालन

41) Long form of CIET ________.

A) Council of Information Educational Technology
B) Central Institute of Educational Technology
C) Centre of Information Educational Technology
D) None of Above

CIET चा विस्तृत अर्थ काय?

A) कौन्सिल ऑफ इन्फॉर्मेशन एज्युकेशनल टेक्नॉलॉजी
B) सेंट्रल इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशनल टेक्नॉलॉजी
C) सेंटर ऑफ इन्फॉर्मेशन एज्युकेशनल टेक्नॉलॉजी
D) वरीलपैकी नाही

42) Satellite Instructional Television Experiment in India (SITE) was launched in ________.

A) 1975 B) 1976
C) 1995 D) 1996

सॅटेलाईट इन्स्ट्रक्शनल टेलिव्हिजन एक्सपिरिमेंट भारतात (SITE) .... साली सुरू करण्यात आला.

A) 1975 B) 1976
C) 1995 D) 1996

43) The word technology is derived from the original ________ language.

A) French B) German
C) Russian D) Greek

तंत्रविज्ञान हा शब्द मूळ .... भाषेतून घेण्यात आला आहे.

A) फ्रेंच B) जर्मन
C) रशियन D) ग्रीक

44) _______ stated 'Educational technology is the systematic application of scientific knowledge about learning and conditions of learning to improve the effectiveness and efficiency of teaching and training.

A) I.K. Davis B) S. Ravishankar
C) G.O.Leith D) D. Galbraith

'शैक्षणिक तंत्रविज्ञान म्हणजे अध्यापन आणि प्रशिक्षणामध्ये सुधारणा करण्यासाठी परिणामकारकता आणि कार्यक्षमता वाढविणेसाठी अध्ययन आणि अध्ययन परिस्थितीत शास्त्रीय ज्ञानाचा पद्धतशीर वापर करणे होय.' ही क्षणिक तंत्रविज्ञानाची व्याख्या .... यांनी केली आहे.

A) आय.के. डेव्हिस B) एस. रविशंकर
C) जी.ओ. लेथ D) डी. गालब्रेथ

45) ________ is not a component of instructional system design.

A) Student B) Aims & objectives
C) Syllabus D) Tests & Evaluation

.... हा अनुदेशन प्रणालीचा घटक नाही.

A) विद्यार्थी B) ध्येये व उद्दिष्टे
C) पाठ्यक्रम D) चाचण्या व मूल्यमापन

46) The ______, views display the document, as it will look when it is printed.

A) Web layout view B) Normal view
C) Outline view D) Print layout view

दस्तऐवज मुद्रित केल्यावर जसा दिसेल तसे दृश्य .... मध्ये दिसते.

A) वेब लेआउट दृश्य B) सामान्य दृश्य
C) बाह्यरेखा दृश्य D) प्रिंट लेआउट दृश्य

47) A _______ provides graphical routines which allow data to be plotted in a variety of format.

A) Microsoft Word
B) Microsoft Publisher
C) Microsoft Spreadsheet
D) Microsoft Paint

जे .... ग्राफिकल रुटीन प्रदान करते ते माहितीचे विविध स्वरूपात आरेखन करण्यास अनुमती देते.

A) मायक्रोसॉफ्ट वर्ड
B) मायक्रोसॉफ्ट पब्लिशर
C) मायक्रोसॉफ्ट स्प्रेडशीट
D) मायक्रोसॉफ्ट पेंट

48) A highlighted border with outlined indicates the selected cell is _______.

A) Tool bar
B) Workbook
C) Active cell
D) Formula

बाह्यरेखा असलेली हायलाइट केलेली सीमा निवडलेला सेल .... सूचित करतो.

A) टूलबार
B) वर्कबुक
C) ॲक्टिव सेल
D) फॉर्म्युला

49) The ________ format is intended for transmitting images on computer net.

A) Wireless Application Protocol (WAP)
B) Windows Metalife Format (WMF)
C) Graphics Interchange Format (GIF)
D) Portable Network Graphics (PNG)

.... फॉरमॅटचा हेतू संगणक नेटवर प्रतिमा प्रसारित करण्यासाठी आहे.

A) वायरलेस ॲप्लिकेशन प्रोटोकॉल (WAP)
B) विंडोज मेटालाइफ फॉरमॅट (WMF)
C) ग्राफिक्स इंटरचेंज फॉरमॅट (GIF)
D) पोर्टेबल नेटवर्क ग्राफिक्स (PNG)

50) We can connect and work on internet by using _______.

A) TAN
B) LAN
C) WAN
D) MAN

आपण .... वापरून इंटरनेट कनेक्ट करून काम करू शकतो.

A) TAN
B) LAN
C) WAN
D) MAN

Rough Work / रफ़ कार्य